

Tee analüüsi sutta

(*Magga-vibhanga sutta*, SN 45.8; PTS: S.v.2)
[*Upaḍḍhasuttaṃ* - suutra nimi Tipiṭaka's]

Inglise keelest tõlkinud Virge Õuemaa
Toimetanud Ṭhitañāṇo Bhikkhu
2015

Nii olen ma kuulnud. Kord peatus Bhagavant Sāvatti's, Jeta hiies asuvas Anāthapindada kloostri. Seal pöördus ta bhikkhude poole, öeldes: "Bhikkhud, õpetan ja analüüsin nüüd õilsat kaheksaosalist teed. Kuulake hoolega. Ma räägin."

"Kuulame Sind, Önnistatu," vastasid bhikkhud talle.

"Bhikkhud, mis on õilis kaheksaosaline tee? Õige vaade, õige kavatsus, õige kõne, õige tegu, õige eluviis, õige püüdlus, õige teadvustamine, õige keskendumine."

Ja mis, bhikkhud, on õige vaade? See, bhikkhud, on teadmine dukkhast, teadmine dukkha tekkimisest, teadmine dukkha lakkamisest, teadmine dukkha lakkamiseni viivast teest: seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks vaateks.

Ja mis, bhikkhud, on õige kavatsus? See, bhikkhud, on [maisest] loobunud kavatsus, mitte-pahatahtlik kavatsus, mitte-vägivaldne kavatsus: seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks kavatsuseks.

Ja mis, bhikkhu'd, on õige kõne? See, bhikkhud, on hoidumine valelikust kõnest, hoidumine laimavast kõnest, hoidumine vaenulikust kõnest ja hoidumine kasutust kõnest: seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks kõneks.

Ja mis, bhikkhu'd, on õige tegu? See, bhikkhu'd, on hoidumine võtmast elu, hoidumine võtmast seda mida pole antud ja hoidumine voorusetusest: seda, bhikkhu'd, nimetatakse õigeks teoks.

Ja mis, bhikkhu'd, on õige eluviis? See, bhikkhu'd, on kui üllas järgija on hüljanud vale eluviisi ja elab oma elu järgides õiget eluviisi: seda, bhikkhu'd, nimetatakse õigeks eluviisiks

Ja mis, bhikkhud, on õige püüdlus? (i) See, bhikkhud, on kui bhikkhu kasvatab soovi, püüdlust, arendab püsivust, virgutab ja jõustab oma kavatsust selleks, et ei ilmneks kurjust, oskamatuid omadusi, mis pole veel esile kerkinud. (ii) Ta kasvatab soovi, püüdlusi, arendab püsivust, virgutab ja jõustab oma kavatsust selleks, et hüljata kurjus, need oskamatud omadused, mis on juba esile kerkinud. (iii) Ta kasvatab soovi, püüdlusi, arendab püsivust, virgutab ja jõustab oma kavatsust selleks, et saaksid avalduda oskuslikud omadused, mis pole veel esile kerkinud. (iv) Ta kasvatab soovi, püüdlusi, arendab püsivust, virgutab ja jõustab oma kavatsust, et säilitada, kirkastada [selitada], kasvatada, täiustada, arendada ja viia haripunkti need oskuslikud omadused mis on esile kerkinud: seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks püüdluseks.

Ja mis, bhikkhud, on õige teadvustamine? (i) See, bhikkhud, on kui bhikkhu hoiab oma tähelepanu üksnes kehal – innukas, teadlik ja teadvel –, heites kõrvale ahnuse ja kannatuse ilmaliku suhtes. (ii) Ta hoiab oma tähelepanu üksnes tunnetel – innukas, teadlik ja teadvel –, heites kõrvale ahnuse ja kannatuse ilmaliku suhtes. (iii) Ta hoiab oma tähelepanu üksnes meelel – innukas, teadlik ja teadvel –, heites kõrvale ahnuse ja kannatuse ilmaliku suhtes. (iv) Ta hoiab oma tähelepanu üksnes vaimsetel omadustel – innukas, teadlik ja teadvel –, heites kõrvale ahnuse ja kannatuse ilmaliku suhtes. Seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks teadvustamiseks.

Ja mis, bhikkhud, on õige keskendumine? (i) See, bhikkhud, on kui bhikkhu – üsna tagasi tõmbunud meelelisusest, oskamatutest (vaimsetest) omadustest – jõuab ja jääb pidama esimesse jhāna`sse, mis on tagasitõmbumisest sündinud joovastus ja nauding, millega kaasnevad suunatud mõtlemine ja hindamine. (ii) Suunatud mõtlemist ja hindamist vaigistades jõuab ja jääb ta teise jhāna`sse, mis on keskendumisest, teadlikkuse ühendamisest sündinud joovastus ja nauding – sisemine kindlustunne –, mis on vaba suunatud mõtlemisest ja hindamisest. (iii) Joovastuse hajudes jääb ta tasakaalukaks, teadvele ja valvsaks ning tajub kehalist naudingut. Ta jõuab ja jääb kolmandasse jhāna`sse, mille kohta Õilsad kuulutavad: “Tasakaaluka ja teadlikuna on tal meeldiv eluolu.” (iv) Naudingu ja valu hüljates – nagu varemalt ülevuse ja kannatuse kadudes – jõuab ja jääb ta neljandasse jhāna`sse, mis on meelerahu ja teadlikkuse puhtus, kus pole naudingut ega valu. Seda, bhikkhud, nimetatakse õigeks keskendumiseks.”

Nõnda rääkis Önnistatu. Bhikkhud olid Rahul ja tundsid heameelt tema sõnade üle.